



Bergslagen Metals AB

Yttrande över Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av uran (Ds KN2024/02540)

District Metals Corp har ombetts att yttra sig över Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av uran (Ds KN2024/02540). Bolaget har åtta olika projekt i Sverige med antingen huvudsakligen uran eller med uran tillsammans flera andra metaller. För dessa fyndigheter finns giltiga undersökningstillstånd. Verksamhet bedrivs inom ramen för dotterbolaget Bergslagen Metals AB, 559328–1297. Det bolaget avger därför yttrande åt District Metals.

Bergslagen Metals AB tackar för möjligheten att inkomma med yttrande och anför följande.

Sammanfattning

Bergslagen Metals AB välkomnar att uran återigen föreslås bli en koncessionsmineral inom ramen för minerallagen (1991:45). Bolaget bedömer däremot inte att den ändring som föreslås i 17 kap miljöbalken tydligt underlättar den möjliggjorda uranutvecklingsverksamheten. Tvärtom riskerar gränsdragningen i promemorian mellan mindre och ”icke-mindre” gruvverksamheter, där uran i lägre koncentrationer hanteras och som enligt kärntekniklagstiftningen prövas av Strålsäkerhetsmyndigheten, att skapa ytterligare oklarheter. Det skapar i sin tur en avsevärd kommersiell risk.

Uran är och kommer framledes vara en högt eftertraktad mineral i många av världens länder. Detta gäller särskilt givet den rådande geopolitiska situationen och den långsiktigt ökande efterfrågan på kärnkraft. Att då göra det möjligt för Sverige att genom egen inhemsk utvinning av uran bidra till att möta efterfrågan är ansvarsfullt och rimligt. Det kan också stärka Sveriges position som gruvnation, bidra till arbetstillfällena och en långsiktigt hållbar tillväxt.

Bergslagen Metals anser att uran, som koncessionsmineral, ska behandlas på samma sätt som alla andra koncessionsmineral. Det betyder således att inga politiska vetomekanismer bör vara tillämpliga för bedrivandet av verksamhet.

Bergslagen Metals AB och District Metals Corp bidrar gärna med ökad kunskap om hur den fortsatta beredningen av ärendet kan ske på sätt som på riktigt bidrar till förbättrade finansieringsförutsättningar för gruvverksamhet i Sverige.

Yttrandet

Gränsdragningen mellan mindre och icke-mindre gruvverksamheter

Genom förslagen i promemorian blir konsekvensen att gruvdrift eller gruvanläggning för brytning, provbrytning, bearbetning eller fysikalisk eller kemisk anrikning av uranhaltigt material som överstiger gränsvärdena och som därmed utgör en kärnteknisk anläggning som enligt kärntekniklagen tillståndsprövas av regeringen. Denna verksamhet kommer då också att omfattas av det kommunala vetot, utan möjlighet att överklaga. Av utredningens konsekvensanalys framgår bland annat att "De identifierade verksamheter som endast träffas av det andra ledet i bestämmelsen är utvinning i mindre skala av uran ur processvatten under förutsättning att radioaktiviteten i avfallet understiger den aktivitetsgräns som följer av 16 § andra stycket kärnteknikförordningen. Slutsatsen är därför att förslaget under nuvarande förutsättningar innebär en mindre inskränkning av området där kommunen har vetorätt och att det innebär en marginell förändring i förhållande till nollalternativet."¹

Uran förekommer i många olika sorters fyndigheter i Sverige i dag; både i så kallade flermetallsfyndigheter och i mer klassiska fyndigheter och där de gränsvärden som nu finns i 16 § kärnteknikförordningen, kan antas beröra dessa fyndigheter på olika sätt. Det kan i teorin vara så att gränsvärdena "räcker" för strålningsnivåerna för uranet som tas upp och hanteras i vissa fyndigheter men att det inte "räcker" för det uran som finns i andra fyndigheter med dess tillhörande verksamhet. Konsekvensen skulle då bli att den ena fyndigheten, som till ytan kan vara mer omfattande inte omfattas av vetot medan gruvan som har renodlat uran och upptar en mindre geografisk yta, omfattas av vetot. Detta skapar osäkerhet och väcker frågor om ändamålsenligheten med att ha ett kommunalt veto för gruvverksamhet.

En annan osäkerhet är att det inte framgår när gränsvärdena ska mätas och läggas till grund för prövningen i domstolsprocessen. Är det uppmätta värden från borrhöror eller är det antagna strålningsnivåer från en kommande gruva i viss potentiell verksamhet som ska bedömas?

En tredje otydlighet är att gränsdragningen nu de facto finns i förordning och dessutom förtydligas i den promemoria vi nu yttrar oss över. Den osäkerhet som följer av detta är något som bör hanteras i den fortsatta beredningen.

Det förslag som nu finns framtaget innebär -såvitt vi kan se - inte någon faktisk förändring av det kommunala vetot utan innebär att uran, som koncessionsmineral, blir föremål för kommunal vetoprövning. Det kravet kommer inte finnas för någon annan koncessionsmineral. Vi saknar en motivering i promemorian till varför så är fallet.

¹ Sid 79

Om investeringsklimatet för metaller och mineral i Sverige

Att ta bort förbudet mot uranbrytning i Sverige är en välkommen åtgärd och kommer öka Sveriges attraktivitet som gruvnation. Det skickar en välbehövlig signal om att Sverige tar den europeiska bristen på uran på allvar och bidrar till att Europas uranbehov tillgodoses inom unionen i stället för av Ryssland eller andra länder som inte kan anses leva upp till västerländska miljöstandarder, normer eller demokratiska styrelseskick.

Att skapa en gruva tar emellertid lång tid och kräver mycket stora investeringar. Tiden från start till mål beräknas till minst tio år och för att en fyndighet ska utvecklas under hela denna tid, tillsammans med alla undersökningar, tillstånd och byggnationer, krävs omfattande investeringar. För att sådana investeringar ska ske krävs en hög grad av stabilitet för projektet som sådant. Här har Sverige goda förutsättningar genom en typiskt sett förutsebar process enligt minerallagen och miljöbalken. Den möjliga osäkerhet som finns i den traditionella tillståndsprocessen för gruvdrift hänger samman med det kommunala planmonopolet.

Ett kommunalt veto mot tillstånd för brytning av uran riskerar leda till en ökad osäkerhet om de finansiella förutsättningarna för att starta en gruva i Sverige. Detta då ett veto kan beslutas av kommunen under en majoritet, återkallas under en annan och sedan återinföras av en tredje majoritet. Bolaget ifrågasätter även det ändamålsenliga i att lokala politiska beslut ska ligga till grund för nationella och europeiska intressen.

Om regering och riksdag önskar att en ökad mängd kapital ska allokeras för investeringar i gruvverksamhet i Sverige bör regeringen i tät och nära dialog med oss och andra bolag undersöka de krav som ställs för att investeringar ska ske i gruvverksamhet. Vi bidrar gärna.

Bergslagen Metals bedömer att de förändringar som föreslås i Promemorian Att åter möjliggöra utvinning av uran (Ds KN2024/02540) är ett positivt första steg, men att den osäkerhet som beskrivs ovan är något som behöver hanteras i den fortsatta beredningen av förslaget.

Vancouver, mars 2025

Bergslagen Metals AB



Garrett Ainsworth

VD